

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Tábor 13.5.2013
čj. SRS 027004/2013

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 7 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.5.–12.5.2013

1. Počasí

V uplynulém týdnu bylo převážně polojasno až zataženo, koncem týdne s celodenními vydatnými srážkami, místy doprovázené bourkami, ranními teplotami od 12 °C do 16 °C, denními 20 až 23°C. V pátek 10.5. se ochladilo na cca 15 °C. V sobotu 4.5. v okolí Písku (mezi obcemi Semice a Putim) kroupy silně poškodily porosty řepky. Týdenní úhrn srážek byl podle lokalit od 22 do 40 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Během minulého týdne vykvetla většina porostů řepky ozimé. V jarních obilovinách probíhá herbicidní ošetření. Porosty kukuřic jsou postemergentně ošetřovány herbicidy. Dokončuje se sázení brambor a jejich preemergentní herbicidní ochrana. Máky jsou herbicidně ošetřeny. Ošetřování porostů přípravky na ochranu rostlin brzdí a přerušuje častý déšť.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 30-32 BBCH)

Porosty pšenic se nacházejí v růstové fázi od deváté viditelné odnože až po začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až po fázi 2. kolénka: 2. kolénko postižitelné, vzdálené min. 2 cm od 1. kolénka.

Slabé výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)** na listech byly pozorovány v okrese Třebíč (Březník, 6.5.), Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.), Písek (Strážovice u Mirotic, 10.5.). Infekce mírně postupuje do vyšších pater.

Zjišťování výskytu **padlí pšenice** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se hodnotí 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Fungicidní ochranu proti listovým chorobám je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37 do BBCH 51. Zásahy se provádějí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **pyrenoforové skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)** byl potvrzen v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 7.5.). První slabý výskyt byl zjištěn v okrese Tábor (Březnice u Bechyně, 7.5.), Jihlava (Velký Beranov). Infekce se již vyskytuje i na vyšších listových patrech.

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem konidioforů a konidií **pyrenoforové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4., 5. a 6. list shora. Práh škodlivosti je 5 – 50 % listů s výskytem konidií.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Střední výskyt pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech byl zjištěn v okrese České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 7.5.), Tábor (Březnice u Bechyně, 7.5.), slabé výskyty byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), Tábor (Záhostice, 7.5.), Písek (Strážovice u Mirotic, 10.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** na listech byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 6.5.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **feosferiové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Ochrana viz padlí travní na pšenici.

Slabý výskyt dospělců, vajíček a larev **kohoutků (*Oulema* spp.)** byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 6.5.), Pelhřimov (Černov, 7.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 7.5.), Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), Tábor (Záhostice, 7.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.), Písek (Strážovice u Mirotic, 10.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev. Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 32–37 BBCH)

Porosty ozimých ječmenů se pohybují od fáze 2. kolénka do fáze objevení se posledního listu (praporcový list).

Padlí ječmene (*Blumeria graminis*) výskyt na listových čepelích a pochvách ve slabé intenzitě byl zaznamenán v okrese Tábor (Pořín, 7.5., Hodonice u Bechyně, 7.5.), Třebíč (Dalešice, 6.5.), Písek (Boudy, 10.5.), Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.), Tábor (Hodonice u Bechyně, 7.5., Pořín, 7.5.)

Zjišťování výskytu padlí ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** na odnožích pozorován v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 10.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.) Tábor (Hodonice u Bechyně, 7.5., Pořín, 7.5.).

Zjišťování výskytu spály ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodů.

Zahájení ošetření proti spále ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, zpravidla od růstové fáze 37. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech pozorován v okrese Třebíč (Dalešice, 6.5.), Písek (Boudy, 10.5.) a slabý výskyt pozorován v okrese Pelhřimov (Rynárec, 7.5., Pelhřimov, 7.5.) a Jihlava (Velký Beranov, 9.5.).

Zjišťování výskytu sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt vajíček, larev a dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Písek (Boudy, 10.5.), Tábor (Pořín, 7.5.), České Budějovice (Jaronice, 7.5.), Třebíč (Dalešice, 6.5.).

Pozorování a ochrana viz kohoutci na pšenici ozimé.

JEČMEN JARNÍ (13-15)

Porosty jsou od fáze 3. listu do fáze 5. listu.

Požerky dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** zaznamenány v okrese Jindřichův Hradec (Pluhův Žďár, 7.5.).

Pozorování a ochrana viz kohoutci na pšenici ozimé.

V okrese Třebíč (Březník, 7.5.) pozorován výskyt **dřepčika obilního (*Phyllotreta vittula*)**.

LUSKOVINY **HRÁCH SETÝ (RF 11-19)**

Růstové fáze porostů se pohybují od fáze 1. pravého listu do fáze 9. a více listů vyvinuto.

Zatím bez výskytu chorob a škůdců.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (60-65 BBCH)

Porosty řepky jsou ve fázi 4. internodium viditelné až po fázi, kdy jsou prvé otevřené květy až po fázi plného květu: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají.

První výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** se střední intenzitou zaznamenan v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), první slabé výskyty byly pozorovány v okrese Tábor (Bechyňská Smoleč, 7.5.), Písek (Lučkovice, 10.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, z každé rostliny se hodnotí 2 listy. Prahem škodlivosti je 5 až 15 % napadených listů v době květu.

Preventivní ochrannou je setí zdravého osiva, kvalitní zaorání posklizňových zbytků a zabránění poškození rostlinných pletiv. Přímou ochranou je moření osiva a fungicidní ošetření v době květu.

První výskyt **plísně zelné (*Peronospora parasitica*)** byl pozorován v okrese Písek (Lučkovice, 10.5.).

Při průchodu porostem se na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny, na nichž se zjišťují příznaky napadení na listech a listenech. Prahem škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrannou je likvidace sklizňových zbytků. Byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fómovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

První výskyt dospělců **bejlo morky kapustové (*Dasineura brassicae*)** se slabou intenzitou byl zjištěn v okrese Třebíč (Březník, 6.5.), Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.), Písek (Lučkovice, 10.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření se doporučuje při zjištění 1 samičky na 4 rostliny.

Slabé výskyty dospělců **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** byly zaznamenány v okresech: Třebíč (Březník, 6.5.), Pelhřimov (Bácovice, 7.5., Humpolec, 9.5., Horní Cerekev, 7.5.), Tábor (Chlebov, 7.5., Dolní Hořice, 7.5.), Jindřichův Hradec (Řípec, 7.5., Děbolín, 10.5.), Jihlava (Velký Beranov, 9.5.), Písek (Lučkovice, 10.5.), Prachatice (Prachatice, 10.5.). V této době škodí pouze na bočních květenstvích, která ještě nemají rozkvetlá poupata.

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených pupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivosti v růstové fázi, kdy jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

Střední výskyt dospělců **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Březník, 6.5.), slabé výskyty v okresech: Jindřichův Hradec

(Řípec, 7.5., Děbolín, 10.5.), Pelhřimov (Humpolec, 9.5.), Písek (Lučkovice, 10.5.), České Budějovice (Čejkovice u Hluboké nad Vltavou, 10.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2 krát týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk na 1 rostlinu, od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 1 rostlinu, při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk na 2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 22 BBCH)

Porosty máku jsou ve fázi 2. pravého listu.

První výskyt **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** zaznamenan v okrese Jindřichův Hradec (Klenov, 7.5.).

PÍCNINY

TOLICE VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Porost je ve fázi prodlužovacího růstu lodyh, listová růžice vytvořena.

První slabý výskyt dospělců a požerků **listopasů (*Sitona spp.*)** pozorován v okrese Třebíč (Kralice nad Oslavou, 6.5.).

Na tomtéž pozorovacím bodě byly zjištěny dospělci a požerky **kněžice chlupaté (*Dolycoris baccarum*)** a larvy **klikoroha vojtěškového (*Hypera postica*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 59-63 BBCH)

U jablek převažuje fáze, kdy korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón až do fáze 30 % květů otevřeno.

Slabý výskyt nymf **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)** pozorován v okrese České Budějovice (Hosín, 7.5., Temelín, 6.5.).

Slabý výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** zaznamenan v okrese České Budějovice (Hosín, 7.5., Temelín, 6.5.).

Střední výskyt **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)** zaznamenan v okrese České Budějovice (Hosín, 7.5.) a slabý výskyt rovněž pozorován v okrese České Budějovice (Temelín, 6.5.).

Slabý výskyt housenek **pídalky podzimní (*Operophtera brumata*)** zaznamenan v okrese České Budějovice (Hosín, 7.5., Temelín, 6.5.).

Kontroluje se 100 květních nebo listových růžic (na 10 místech 10 růžic z 1 stromu).

Střední výskyt housenek **obalečů (*Tortricidae spp.*)** pozorován rovněž v okrese České Budějovice (Temelín, 6.5.) a slabý výskyt rovněž v okrese České Budějovice (Hosín, 7.5.).

První výskyt samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** zachycen v okrese České Budějovice (Temelín, 10.5.), Jihlava (Polná, 10.5.) a Tábor (Měšice u Tábora, 9.5.).

První samců **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** sledován v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 9.5.).

První výskyt samců **obaleče růžového (*Archips rosana*)** pozorován v okrese České Budějovice (Temelín, 6.5.), Prachatice (Krtely, 10.5.) a Tábor (Měšice u Tábora, 9.5.).

První výskyt samců **obaleče zahradního (*Archips podanus*)** zaznamenán v okrese Prachatice (Krtely, 7.5.).

Slabý výskyt samců **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 10.5.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až tří denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 59-65 BBCH)

Stromy slivoní jsou ve fázi bílé nebo růžové korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón (stadium balónu) až po fázi plného květu, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku.

Slabý výskyt samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapačích byl zjištěn v okrese Tábor (Soběslav, 7.5.), Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 9.5., Polná, 10.5.). První slabý nálet samců **obaleče východního (*Grapholita molesta*)** do feromonového lapače byl zjištěn v okrese Jihlava (Polná, 10.5.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového a obaleče východního do feromonových lapačů se provádí 2 x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech